



Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. I. Varij errores circa potentiam Christi reseruntur ac refelluntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

DISPUTATIO XIX.

De potentia animæ Christi.

Ad questionem 13. D. Thomæ.

Postquam egit S. Doctor de gratia atque scientia animæ Christi, à quæst. 7. usque ad 12. tractat quæst. 13. de alia perfectione ipsius, scilicet de potentia seu virtute activa quam habuit, præsertim quoad supernaturales actiones, de qua etiam nos articulis sequentibus disseremus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Varij errores circa potentiam Christi referuntur ac refelluntur.

1. Circa potentiam Christi varia fuerunt Iudæorum, Ethnicorum, & Hæreticorum deliria. In primis enim quidam Iudæi & Ethnici, Christi miracula supernaturaliter edita, retulerunt ad magicam pronuntiationem nominis Dei, ut referunt Epiphanius hæresi 30. Ludovicus Vives lib. 5. de verit. fidei cap. 11. & Atobius lib. 1. num. 27. ubi Ethnicos de Christo sic loquentes inducit: *Magus fuit, clandestinis artibus omnia illa perfecit: Ægyptiorum ex aditis, Angelorum potentium nomina, & remotas furatus est disciplinas.* Quasi verò Dæmones & artes magicæ possint mortuos semiputridos & fetentes, ut Lazarum, repente suscitare, & cæcos à nativitate illuminare, aliaque similia parare miracula. Addo quod, nulla major virtus hucusque Christi miraculis se opposuit, cum tamen Deus soleat, & ad ejus providentiam pertineat, falsa miracula cum fiunt, veris refutare ac vincere, ut patet in Magis Pharaonis superatis à Moysè, Exodi 7. & 8. Efficax etiam ad hanc calumniam confutandam argumentum desumi potest, ex eo quod magia per Christi doctrinam passa excidium, non possit fingi ab eo adhibita ad edenda opera extraordinaria & miraculosa quæ fecit.

2. Secundò nefarij quidam Apostatæ, ut testatur Michaël Medina, lib. 2. de recta fide in Deum cap. 7. Christi miracula tribuerunt corporis ejus temperamento, quod optimum fuisse dicebant, & ad pondus, sive ad justitiam, ratione cujus poterat virtute naturali super aquas incedere, & in quovis elemento se collocare, claudos erigere, leprosos mundare, cæcos illuminare, & omnibus rebus imperare: nam sicut homo (inquiiebant) imperat cæteris animalibus, eo quod illis præster temperamenti bonitate, sic quia Christus omnibus rebus præstitit temperamenti perfectione, potuit illis omnibus imperare & dominari, subindeque vera miracula edere.

3. Verùm hic error, merum delirium ac dementia est: quomodo enim potuit Christus vi temperamenti imperare Dæmonibus, qui puri spiritus sunt, & quibus ratione temperamenti non præcellebat? Quæ etiam ratione potuit corpus grave siltere super aquas leviores humano corpore, quantumvis optimè temperato? Quomodo tandem vi ejusdem temperamenti potuit agrotos

A etiam absentes (ut Reguli filium, & Centurio- nis servum) confestim sanare, & quod mirabilius est, solo imperio mortuos suscitare, absentia cognoscere, futura libera prædicere, & cordis secreta revelare?

Ab hac dementia parùm distat error stolidus Avicennæ, miracula Christi tribuentis virtuti & efficacæ imaginationis: imaginatio enim æquè impotens est ad illa præstanda, quàm temperamenti bonitas & perfectio, ut de se manifestum est.

Tertiò non minùs delirabant hæretici illi, quos Lucas Tudenis lib. 3. contra Albigenes cap. 2. affirmasse refert, Christi miracula quæ Evangelistæ referunt, fuisse duntaxat mystica: verbi grati dictum esse, Christum illuminasse cæcos, quia spiritualem cæcitatem depulit, & mortuos suscitasse, quia vitam spiritualem restituit. Hoc enim est manifesta dementia, cum Evangelium tam clarè prodat edita esse à Christo eximia opera, non mysticè tantum, sed etiam reipsa, ut sonant verba. Fateor tamen, externa Christi opera, & mirabiles agrotorum curationes, fuisse signa & figuras internarum curationum animæ, ut rectè observarunt Athanasius homil. 9. in illud, *Ite in castellum*, Origenes homil. 6. in Iſaiam, & Augustinus sermone 44. de verbis Domini, his verbis: *Dominus noster Jesus Christus, ea qua faciebat corporaliter, etiam spiritualiter volebat intelligi: neque enim tantum miracula propter miracula faciebat, sed ut illa qua faciebat, mira essent videntibus, vera essent intelligentibus.* Ex quo idem S. Doctor Tract. 44. in Joan. infert opera miraculosa Christi Domini, non solum fuisse opera, sed etiam quodammodo verba, quia erant signa invisibilium sanationum, & symbola mirabilium intelligentibus. Verba ejus sunt: *Ea qua fecit Dominus noster Jesus Christus stupenda atque miranda, & opera, & verba sunt: opera, quia facta sunt: verba, quia signa sunt.*

Denique Hæretici quidam, qui ex Lutherano- rum grege, sæculo præcedenti orti sunt, & nomine desumpto à sua hæresi, *Vbiquistæ* appellati, affirmarunt animam Christi, & totam ejus humanitatem, taliter esse Verbo unitam, ut esset ubique, sicut ipsa divinitas, & similiter æterna, ac omnipotens; unde existimarunt, potentiam ex- quentem animæ Christi, non esse quid creatum, sed ipsam Dei omnipotentiam, formaliter communicatam Christo ut homini; ita ut Christus, non modò ut Deus, sed etiam ut homo, sit omnipotens.

Hic error in primis manifestè repugnat variis Scripturæ locis, quibus asseritur, Christum non fuisse ubique, sed de uno in alium locum transmigrasse. Joan. 12. *Gaudeo propter vos, ut cre- datis, quoniam non eram ibi.* Quæ verba expendens Andreas Cretensis, oratione in quadriduanum Lazarum, ita disserit: *Non erat ibi, quippe secundum id quod extrinsecus apparebat, non aderat. Corpus enim, quod trisariam dimetimur, naturâ hoc habet, ut circumſcribatur, & de loco in locum motionem capiat; hujusmodi enim illius est natura.* Similiter Chrysologus serm. 63. qui est de suscitatione Lazari, de iisdem Christi verbis agens, subdit: *Et erat locus, ubi non erat Christus? Et quomodo non erat ibi, unde mortuum Lazarum Discipulis nuntiabat? Fratres, erat ibi Christus Deus, sed ibi non erat homo Christus.* Item eodem cap. 11. Joannis versu 21. Martha ait ad Christum: *Domine si fuisses hic,*

frater meus non fuisset mortuus. De quibus verbis agens Chrysostomus, oratione in quadragesimam Lazarum, hæc scribit: *Infirmus es o mulier. Nescis modo mulier, Christum etiam corpore minime presentem, divinitatis adesse potentia. Sed presentia corporis vim Preceptoris metuitur.* Ergo ex Scriptura & Patribus, Christus dum in terris degeret, corporali presentia, non erat ubique, sicut Ubiquista asseriebant.

8. Quod verò Christi humanitas ex unione ad Verbum non fuerit facta omnipotens, ut illi etiam affirmabant, hoc discursu Theologico convincitur. Solus Deus omnipotens esse potest: Sed Christi humanitas Verbo hypostaticè unita, ita distincta à divinitate permanet, ut Dea effecta non fuerit: Ergo ex vi talis unionis, nec est, nec dici potest omnipotens simpliciter. Minor est de fide, Major verò ostenditur primò ratione D. Thomæ, hic art. 1. Cum unumquodque agat, secundum quod est in actu, & in actu constituitur per formam, quæ vel sit natura rei, vel naturam constituat, & omnipotentia divina sit potentia quæ Deus res ad extra producit, est proprietas consequens naturam divinam: Sed proprietas naturam aliquam consequens, convenire nequit nisi illi cui convenit talis natura: Ergo omnipotentia simpliciter, solum ei potest convenire, cui convenit esse Deum, & consequenter solus Deus est omnipotens.

9. Secundo, Omnipotentia habet pro termino vel objecto id quod contradictionem non implicat, ut docet D. Thomas 1. part. quæst. 25. art. 3. cum autem terminus potentie activæ debeat contineri in subiecto eminenter, vel formaliter, solus ille omnipotens esse potest, in quo omne quod non implicat fieri, aliquo ex his modis continetur: Sed soli Deo potest huiusmodi continentia competere, cum ipse solus habeat esse illimitatum, & infinitum: Ergo soli Deo convenit omnipotentia simpliciter.

10. Tertiò, De ratione omnipotentis simpliciter est independentia ab alio agente priori, & carentia subordinationis in agendo: Sed solus Deus potest huiusmodi independentia & carentia subordinationis gaudere, cum omne quod Deus non est, à Deo in agendo ut à prima causa dependeat, sicut dependet in essendo: Ergo solus Deus potest esse omnipotens.

11. Denique, Ab omnipotente simpliciter dependet in fieri & conservari omne ens creatum existens: Sed à solo Deo potest omne ens creatum dependere in fieri & conservari, cum nullum sit ens creatum, quod saltem in primo fieri possit dependere à seipso: Ergo soli Deo convenit esse omnipotentem simpliciter.

12. Nec obstant verba illa Matthæi ultimo: *Data est mihi omnis potestas in celo & in terra.* quæ de Christo ut homine intelligunt plures ex Sanctis Patribus, quos refert S. Thomas in catena aurea. Nam idem S. Doctor super hunc locum Matthæi, & in 3. dist. 14. quæst. unica art. 4. ad 1. docet hæc verba dupliciter posse exponi: Primò de Christo secundum divinitatem, cui data est omnipotentia, sicut data est illi essentia divina, per generationem æternam. Secundo de Christo quatenus homine, non quia humanitati sumptæ in abstracto conveniat omnis potentia, sed humanitati in concreto, ratione suppositi terminantis humanitatem; quia scilicet per gratiam unionis in tempore factum est, ut Verbum quod in seipso ab æterno erat omnipotens, cum omnipotentia

A uniretur humanitati, & esse omnipotentem prædicaretur de Christo.

Alij hæc verba intelligunt de omni potestate spiritali ad salutem hominum ordinata, quæ Christo convenit secundum humanitatem, & dicitur data specialiter post resurrectionem, quia tunc specialiter innouit, nam in scriptura dicitur aliquid fieri, quando innouescit, juxta illud Psalm. 2. *Ego hodie genui te.* quod dictum est de Christo ab inferis resurgenti, quia per resurrectionem manifestata est æterna generatio Verbi terminantis humanitatem.

Eodem modo intelligi debent hæc verba Christi Matth. 11. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo:* nam per *omnia*, vel intelligenda est salus omnium fidelium, quæ Christo ut homini à Patre commissa est, ut interpretatur Theodoretus. Vel, ut alij exponunt, Christus his verbis solum significare volebat, quod ei, in quantum Deo, contulit omnia Pater æternus, quia genuit eum omnipotentem, sicut ipse Pater est omnipotens.

Denique hæc & similia loca intelligi & explicari possunt, de morali quadam communicatione divinæ omnipotentie, quæ Christo ut homini, ratione unionis hypostaticæ facta est: quamvis enim nullam potentiam physicam, operum omnium supernaturalium principiativam, Christi humanitati tribuamus, in ea tamen agnoscimus moralem quandam potentiam, omnium miraculorum patrativam, sitam in potestate adhibiti exercendi opera supernaturalia, per Dei omnipotentiam sibi ad id assistentem, semperque paratam exequi quod Christus optaret. Neque enim, ut aliis sanctis potestas miraculorum transeuntur quandoque conceditur, in Christo transeuntur tantum exstitit; sed (ut art. sequenti §. 3. ostendimus) Christo hæc potestas naturæ suæ transiens, ad modum habitus inerat, & permanenter, ideoque semper Deus paratus erat ad Christi nuntium exequi omnia miracula quæ consentaneè ad finem Incarnationis facere cupiebat. Unde Joan. 11. Christus mox Lazarum suscitaturus, ita Patrem alloquitur: *Ego autem sciebam, quia semper me audis.* Et Matth. 9. *Et autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico: surge, tolle lectulum tuum, & c.* Hinc etiam Basilii Seleuciæ orat. 33. in illa insigni expressione miraculi multiplicatorum à Christo panum, ita rem manibus Christi tribuit, de quibus ait *effloruisse panes inaratos, & absque rusticano sudore partos, excluso agro, arca, molâ, clybano, ut tamen statim subdat causam multiplicationis fuisse, quia aderat creator, & præsto erat ad nutum humane Christi voluntatis Deus regens, & verbo virinis sue portans omnia.*

ARTICULVS II.

An humanitas Christi, seu Christus ut homo, instrumentaliter physicè, vel solum moraliter, ad productionem gratiæ, & miraculorum, aliorumque effectuum supernaturalium concurrat?

Solùm hic est quæstio de causalitate instrumentalis, ostendimus enim in Tractatu de gratia, contra Medinam & Cabreram, Christum,